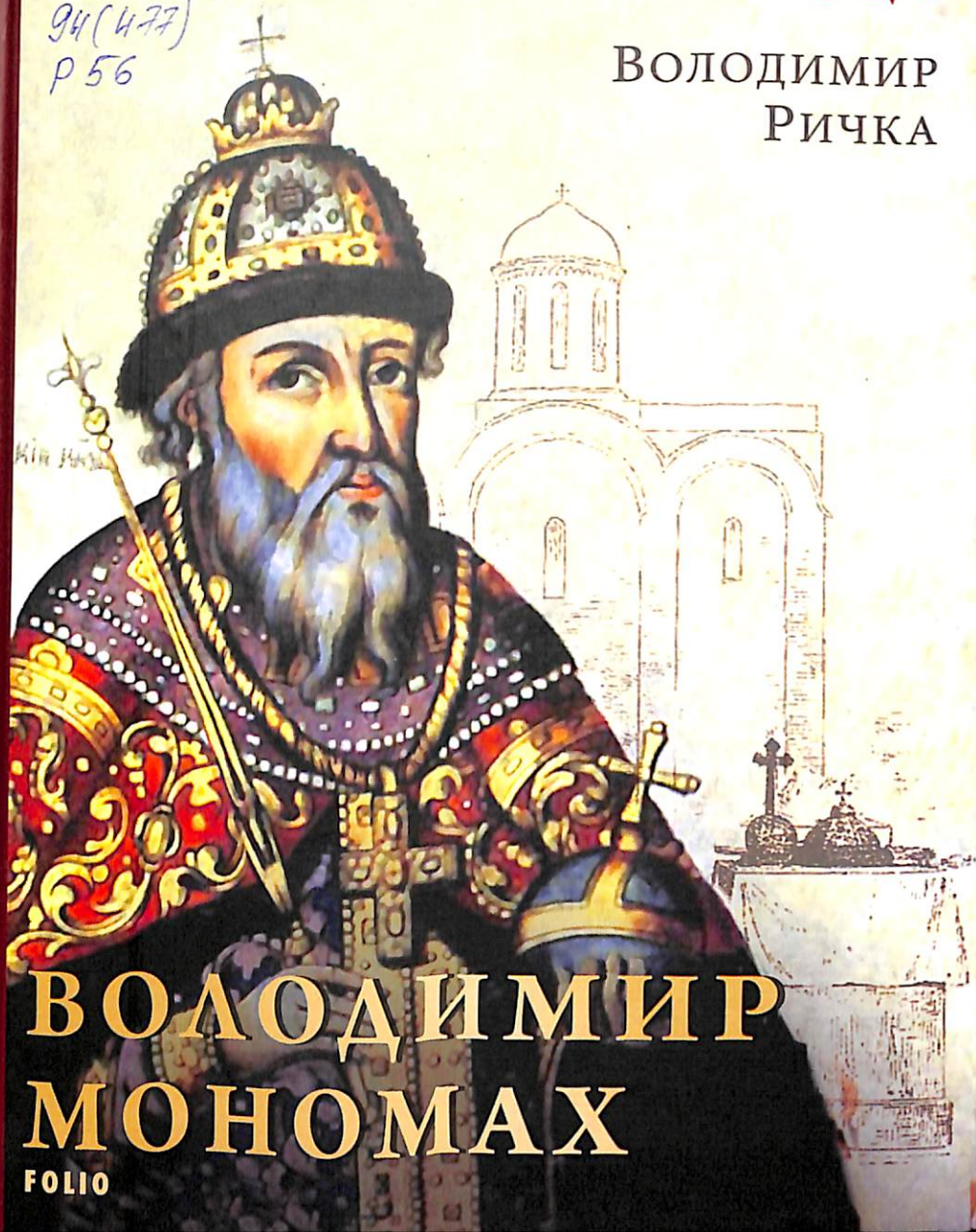

ЗНАМЕНИТІ УКРАЇНЦІ

94(477)
Р56

ВОЛОДИМИР
РИЧКА

ВОЛОДИМИР
МОНОМАХ

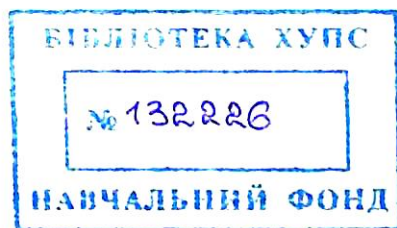
FOLIO

94(477)
P56

ЗНАМЕНІТІ УКРАЇНЦІ

Володимир Ричка

ВОЛОДИМИР МОНОМАХ

Харків
«Фоліо»
2019

УДК 929:94(477)

Р 56

Серія «Знамениті українці» заснована в 2009 році

Художник-оформлювач
О. А. Гугалова-Мешкова

Ричка В.

- Р 56 Володимир Мономах / Володимир Ричка; худож.-оформлювач О. А. Гугалова-Мешкова. — Харків: Фоліо, 2019. — 120 с.: іл. — (Знамениті українці).
ISBN 978-966-03-5098-4 (Знамениті українці).
ISBN 978-966-03-8956-4.

Володимир Мономах (1053–1125 рр.) — знакова постать українського середньовіччя. Онук Ярослава Мудрого та візантійського імператора Константина IX Мономаха ще задовго до сходження на київський престол зажив слави боронителя Руської землі, завдаючи нищівних ударів половецьким ордам, а ставши великим князем, поклав край їхнім руйнівним набігам. Його талант миротворця і державника повною мірою проявився після утвердження на київському престолі: владнання міжкнязівських чвар зумовило об'єднання навколо Києва більшості розпороснених руських земель. Однак не ці діяння стали визначальними для привласнення імені Володимира Мономаха майбутнім спадкоємцями киеворуської спадщини.

УДК 929:94(477)

ISBN 978-966-03-5098-4
(Знамениті українці)
ISBN 978-966-03-8956-4

© В. Ричка, 2019
© О. А. Гугалова-Мешкова, художнє оформлення, 2019
© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2009

ПЕРЕДСЛОВО

Володимир Мономах є знаковою постаттю в історії середньовічної Руси-України. Старокиївські літописці називають його добрим дбайливцем Руської землі, який боронив її і від зовнішніх ворогів, і від внутрішніх міжкнязівських чвар. Він, мовлячи словами давньоруського книжника, «просвітив Руську землю, наче сонце, і слава його розійшлася по всіх землях». Нині можна додати: і не померхла у віках, зберігаючи в історичній пам'яті східних слов'ян образ розважливого і твердого державця, справедливого володаря-миротворця.

Значно пізніше видатний історик Микола-Костомаров завважить, що Володимир Мономах «залипив по собі пам'ять найкращого із князів ... Його благодущність, сполучена в ньому з енергійною діяльністю і розумом, піднесли його так високо і в очах сучасників, і в пам'яті потомства»¹.

Володимир Мономах свідомо працював над творенням власного образу ідеального правителя. Перші літературні твори, що вказують на це, походять від самого князя — насамперед йдеться про знамените *Повчання*, або з найближчого оточення — грандіозний літописний звід *Повість временних літ*, складений на початку XII ст. За словами Михайла Грушевського, його прихильник свід-

¹ Костомаров Н. И. Князь Владимир Мономах // Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей. Кн. 1. Вып. 1, 2, 3. — М., 1990. — С.70.

ЗМІСТ

ПЕРЕДСЛОВО.....	3
МОНОМАХОВІ «ТРУДИ І ДНІ»	7
Часи зростання і мужніння	8
Початок княжого служіння Мономаха	19
Переяслав	24
Великий київський князь	38
СПАДЩИНА МОНОМАХА	62
Прищепа на монгольському корінні	62
Війна пам'ятей	66
Привласнення Мономаха	95
ЕПІЛОГ	117